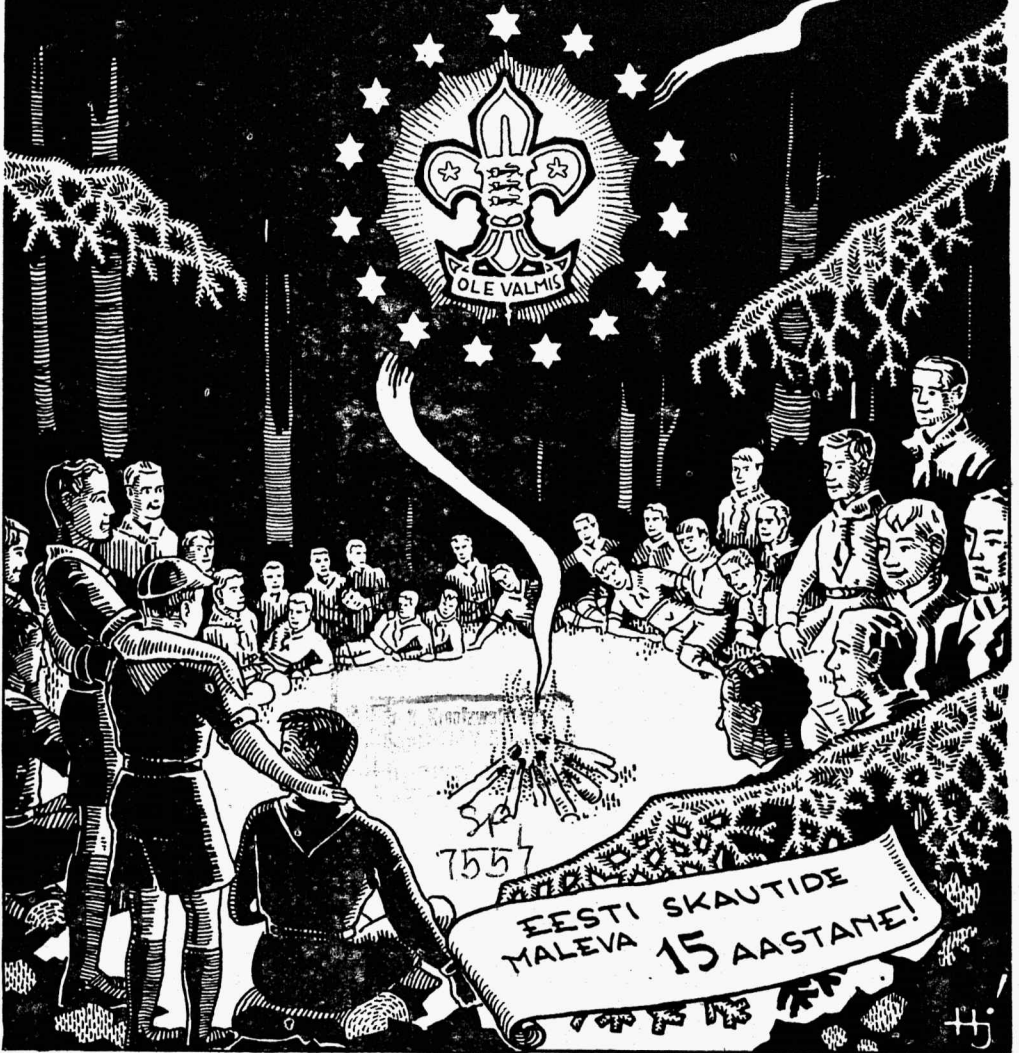

EESTI SKAUT

EESTI SKAUT

№ 6

20. MÄRTS 1936. a.

XV AASTAK.

VÄLJAANDJA: EESTI SKAUTIDE MALEVA PEASTAAP. VASTUTAV TOIMETAJA N. KANN.
TOIMETUS: E. JÕGI, R. TREU, R. ROOS, V. SUIGUSAAR, H. TARI, L. KÄRSEN, A. TARI,
H. JÕE, E. PAVELSON.

Toimetuse ja taltuse aadress: Tallinn, Vabaduse 2. Ilmub aastas 8 numbrit. Aastakäik Kr 1.50.
Üksiknumber 20 senti.

Elame tööle ja tulevikule.

Neil päevil sattus minu pihku üks vana „Murrang“. Ajakiri, mis 1921. a. ilmus kõvas bravuuritavas, mingit internatsionaali provotseerivas väimuse. Tema teises numbris köitis minu tähelepanu mõni rida pühendatud „Püha Jüri kutsikatele“. Nendesse lühikestesse lausetesse oli Bernhard Linde terve oma sapi tolleaegse skautide liikumise kohta valanud. See sapp ei olnud vististi mitte vaid nende nokastanud poiste põhjustatud, kes Tartu kongressi päevil Vernereri kohvikus lautasid, vaid pigemini tingitud liiga uudsest ja võõrast süsteemist noorsoo kasvatuses, millega tema ja palju muid vaevalt suutsid harjuda.

Jah, isegi tolleaegsetele skautidele enestele oli see vististe veel suurem terra incognita — poiste riik, mille kodanikena nad tahtsid esineda, kandes skaudi märki ja vormi. Sellepärast pole ühtegi imestada, et väga pisut on meie liikumises veteraane, kes algusest päält töös ja võitlusis kaasarihkinud.

Meie Eesti skautluse minevikku võiks võrrelda suure toaga, millest alati sisse ja välja käidi.

Endastmõistetav, et siis ka niisuguses olukorras väärnähteid ilmsiks tuli. Ei ole ju majalisel ja hulgusel ühtegi huvi kodu kaunistada, ega käsi tööle rakendada, veel vähem südamega asja kallale asuda.

Me räägime küll palju aadetest, iseäranis neist, mida noorus enese põuc põhjas kandvat. Aga iga noorte üritus on seda selgesti näidanud, et sääli sa-geli vaid 90% sõnakõlkse turule tuuakse.

Meie skaudid oleme aga uhked selle peale, et meilgi juba on oma kodumaal ajalugu, lühike aga siiski tähendusriikas. Ja oleme õnnelikud, et mõnigi mineviku vari meid enam kollitada ei saa, sest me tunneme juba teineteist. Meil on ju võitlusevendi, kes uhkusega oma skaudi kaelarätti kannavad ja kes rõõmuga endid rakendavad selle õilsa liikumise juhtimisele. Meil on poisse, kes särasilmil igapäev oma juhtsõna — olla alati valmis püüavad teostada. Meil on vanu sõpru, kes meeleldi jõu ja nõuga poiste üritusile appi tõttavad. Ja viimaks meil on isegi neid, kes meie asja eest tõsise südamega palvet teevad.

Eks see kõik maksa midagi, et olla alati valmis rõõmus ja truu Eesti Skaut.

Harri Haamer.

Tartus, märtsil 1936. a.

Oli see aga vaimustus...

**Eesti Skautide Maleva
15 aastapäevaks.**

Suur hulk praegusest Eesti noorsoost polnud siis veel ilmavalgust näinud, kui loodi Eesti Skautide Malev.

Eesti skautluse alged ulatuvad tagasi üle paarikümne aasta. Ametliku suurorganisatsiooni — Eesti Skautide Maleva — tähistamisest täitub käesoleva aasta 20. märtsil 15 aastat.

Vaevalt leidub teist organisatsiooni meie kodumaal, ma mõtlen noorsoo organisatsiooni, kelle minevikule tagasi-vaade oleks nii keerukas, huvitav ja õpetlik, kui seda just skautide perel.

Need möödunud 15 aastat, mis tavajärgeline organisatsiooni elus ei vääriks kaugeleki seda tähelepanu, kui noorsoo ise-tegevuse alal, on olnud täis haaravat, elavat ja visa võitlust, mille ainsaks sihiks ja eesmärgiks — püüe p a r e m u s e l e.

Meie skautide pere tunneb kindlasti üldjoontes seda kirjut minevikku vanemate sõprade vestluste, oma hääle-
kandja või käsiraamatute veergude kaudu.

Järgnevad read tahavad puudutada mõningaid iseloomustavaid hetki ja mõtisklusi peamiselt algaastaist ja aastaitaist enne üldise maleva ametlikku loomist, aastaist, kus ka nende ridade kirjutaja noorukese skaudina kaasa röö-
mustas, ise kaasa mängides neis mee-
leoluküllastes keeristes, kus skautlust küll elada lasti, küll ülistati, küll pilgati, küll vilistatigi, küll kiideti, küll kritiseeriti.

Värving arenes kirevuses, ideed olid uued, mida püüti kohandada, sihid ja tegevuspind näisid lõpmatutena, mas-
sivaimustuses sai vabal soovil kaasa-

sammunud koolisõprade ridades skaudi-
rühmituses...

Käsklused, valjult ja läbilõikavalt, kurjustavaltki, vahest ka silitavalt, tõ-
sistena, asjalikult sammusid „päälükud”
ees ja rühmade kogud järel. Lauu sõ-
javiisidest löödi sekkagi. Rivistuti üles
sirgete pikkade veergudena suurturele.
Neid kogunes, neid „noori soldateid”
või „skaudi sõdureid” kaitsevärvi frent-
šides, kalifeeres ja „tankides” igast il-
makaarest ja linnaosast, kogunesid igal
pühapäeva õhtupoolikul kesklinna suu-
rele Ameerika Onu kino etendusele. See
oli ka nagu väliseks põhjuseks, et mas-
se liikuma panna tänavail, milles sei-
siski selleaegse skautluse pealõbu ja
huvi. Sellele üleöö ameerikaliku soo-
musega varustatud noorsoole, mis koon-
dati suurtesse kino hoonesse, kõneldi
maailmasõja kangelastegudest, maaliti
suuri õhulosse ja näidati kinos põne-
vaid pilte.

Kõneldi ka suurtest soodustustest ja
lubadustest cmavahel, paljud ihkasidki
vist ilusat ookeanireisu, sest seekord-
setest Ameerika Onudest usuti kõike
võimalikku. Muidugi jäi see unistus-
teks.

Ja kui kõneleja oma vaimustava kan-
gelasloo jutustuse hoos viis teemi inim-
likule valmisolekule ja üle saali kü-
sivalt pajatas, et kas ka Teie olete val-
mis, siis teadagi kostis vastuseks poi-
sikeselik möirgav „alati!”

Tallinnas ja Tartus tegutseti erilise
vaimustusega. Mäletan Tartus Lutsu tä-
nava peastaabi sisekorra momente veel
üpris hästi. Pärast koolitunde oli staabi
trepil alatine kahekordne valvepost ka-
hest — frentš-kalifee tank-loodotška —

mundris skaudi malakatega varustatud skaudist. Kord oli kõva, nagu sõjaväes. Staabis oli alaline trügimine. Võeti vastu varustuse raha, sest nii umbes praeguse 8 krooni eest võis saada juba terve mundririituse. Oli ju neid Ameerika või kes teab kust sõdurite kõlbmatuid verest niisutatud ja pärast läbiaurutatud frentše ja pükse varustusruum täis ja raha vastu saadeti neid pealinnast tellimise peale järjest juure. Siht oli esialgselt — kõik mundrisse! Skaudi kaelaside lahutas skaudi sõdurist.

Jah, see oli vast alles vaimustusajajärk. Iga „päälük“ (neid sigines aga järjest juure) oli suur mees, kandes õieti silmatorkavalt suurt rohelisel või punasel alusel liiliat rinnal või mütsi ees. Kui niisugune mees vastu tuli, pidid juba kaugelt 3 sõrme üles tõstma ja „vofront“ tervitama.

Rühmasid kerkis kui seeni pärast sooja vihma. Tartus üksis tõusis rühmade arv 30-ni ja egas neid Tallinnaski vähem polnud, ka Võrus, Narvas ja mujalgi on kuulda tänavakivide ja saapataldade kulutamisest.

Ajavaim oli säärane, et isegi „sakslaste pataljon“ ühines meiega, Nemat armastasid erilise silmapaistvuse tõstmiseks kanda frentši krael „valgeid lõpuseid“. Tervelt sada kogunes neidki varakevadisele paraadi suurproovile Tähtvere parki (vist aastal 1921), oma „lõpuste“ pooldest eraldusid nad teistest silmnähtavalt. Kogunes oma 30 rühmitust, vist üle 1000 poisi. Vene rühmad oma esimese pioneeri populaarse skm. V. Grimm'iga esotsas evidid ikka erilise tähelepanu oma rivilise omapäraga, nagu välkkiired pöörded, järsumad sammud ja jalgade põrutamine, kui anti „seis!“, ka paras malakas või skaudikepp oli igalühel peos.

Noil puhkudel rahvast kogunes murruna noid „noori skaudi soldateid“ vaatama.

Koolis oli askeldust palju. Oli pool-dajaid, samuti ka vastaseid. Silmatorkav aga oli, et teatav kasvatuslik mõju oli asjal ometigi. Nimelt „päälükuteks“ hakkasid enamail juhtudel ikka elavamad ja ulakamad poisid. Hakates päälükuks tuli aga nüüd palju alla neelata sellest vabast vaimust, nüüd tuli hakata eeskujuks. Raske see neil kanda vast oli, aga „päälük“ asi.

Ja kui vahetundidel asjaajamine täies hoos käis ja mäletan kord üht päälükut käskivat nooremal omale topsiga vett tuua, öeldes „mina käsen“. Poiss tõrkus. Päälük ähvardas, küll ma sind õpetan. Ja karistuseks oli, et poisile valati kogu rühma ees seesama top-sitais vett külma tuule käes varukasse. Kord oli kõva...

Eel tunde juba hommikul aegsasti ja vahetundidel käis kibe organiseerimistöö, n. ö. hingede püüdmine, hoolimata mõne koolijuhataja pahameelest, kes oli vast „skautluse põhimõtteliseks vastaseks“, tembeldades kogu liikumist lausa ulitsapoisilikuks, sest mis olla muud see tänavaidpidi tallamine ja hõiskamine.

Selle eest oli äga ka tüsedaid põhimõtete kaitsjaid, kes vastased omakorda vaos hoidsid.

Tegevuskava moodustus peale välise rividrilli kiireiseloomulises skaudi seaduste poistele pähetuupimises, põhimõtetest kah mõne sõnaga, sõlmi nõuti neli, aga mõtelge ometigi — riigi valitsemise korrast ja Asutavast kogust pidi igal ühel olema ülevaade. See oli alles pähel. Hünni pidi peast teadma. Peaasi oli, et ainult saaks kiire-malt eksami ära anda, sest eksamite vastuvõtmist korraldati peaaegu igapäev, kuna see oli noortele „päälükutele“ väga austav ülesanne. Oli eksam sooritatud, oli poiss ka varsti mõni salga kordnik või päälük ise, et omakorda jälle uut salka luua jne.

See oli ajajärk, kus veel kindlakajuline üleriiklik organisatsioon puudus.

Rida kaalukamaid juhte ja vanemaid aimas juba õieti ette, et see massivaimustus pidevalt kesta ei või. Tuleb alata alustugede püstitamisega.

Noored tulihingelised virgutajad J. Elken, Rich. Antik ja teised võtsid oma õlgadele küllaltki julge ülesande, kutsudes kokku Tartusse 20. ja 21. märtsiks 1921. a. esimese üleriikliku skautide kongressi. Selleaegseks patrooniks ja julgustajaks oli Tartus dir. K. Treffner.

Skautidele oli võistlejaks kerkinud uus organisatsioon „Noorseppade“ näol, kes ka esimesel kongressil püüab oma osa etendada.

Peale üldlaadiliste informatsioonikoosolekute osa sisaldas kongressi kava ka rea referaate, nagu:

1) Laager — V. Grimm; 2) Praegune silmapilk — E. Tuulik; 3) Noorsepad — G. Poom; 4) Scoutism, kui enese „mina“ kasvataja — M. Speek j. t.

Teistest sõnameestest olid vanemad sõbrad hrad K. Treffner ja J. Hüneron ning teised, keskuseks oli aga noor tulihingeline skm. J. Elken.

Nendest nimedest on meie praeguse skautide perele rida nimesid olukordade vahetusel võõraks jäänd. Teiste hulgas mäletan kongressi tegelasena ka veel skm. E. Jõge.

Loodi üleriigiline keskkorraldus, pandi alus „Eesti Skaudile“ ja kinnitati esialgsed vormilikud juhtnõõrid ning määrati edaspidine töökorraldus. Selle kongressiga oli rajatud Eesti skautlusele kõigutamatu aluspind, oli loodud tugev üleriigiline organisatsioon, mis on arenenud võimsaks noorte sõpruspereks Eestis.

Nende ridadega püüdsin näidata, kui vildakal alusel arenes asi, kuni puudus kindlaloormuline organisatsioon.

Kuidas Eesti skautlus oma 15 aastase üldorganisatsiooni kaudu on arenenud praegusele tasemele, on oma ette väga suur peatükk, mida minul siinkohal pole võimalust käsitada.

Mõne sõnaga tähistada püüdes seda, ütlesin, et üleriikliku maleva loomisest algas vast alles tõsisem sisuline otsimisaja-

järg. Vanemad juhid organisatsiooni loomisaastate väsimusest tülinud tõmbuvad pikemaks ajaks tagasi. Liikumine läheb noorte õlgadele ja vanematega käsikäes edasi sammudes ot-simiste varal ja kogemusi ammutades, sealt kus juba olemas oma häälekandja, loodud sõprade seltside võrk, asutatud skaudijuhtide keskkogu ja rida teisigi keskusi ei tee enam ülesaamatuid ras-kusi, olgugi et see kujunemisaajajärk ligemale kümmeaastat kestis ja juhtidelt palju kannatust ning taht nõudis, enne kui jõuti tasemele, mis väärib skautliku kasvatuspõhimõttele töötava organisatsiooni tõelise taseme. Seda püsivama väärtuse omab skautlus Eestis nüüd.

Töö on kannud vilja. Eesti Skautide pere võib uhkusega tagasi vaadata sellele keerukale ja õpetlikule arenemisteekonnale, mis on olnud raske, kuid ühtlasi üliõpetlik. See on moodustanud ja sellest ongi kehas-tunud kogu suure pere üht-hoiu tung ning sõbralik koos-töö.

Meie võime julgelt öelda, et Eesti skautide pere on nüüd tasemel, kus ta võib Eesti riigile, omale armsale ja kallile kodumaale kasvatada täis-väärtuslikke kodanikke.

H. Michelson,
skautmaster

Kiri Sinule.

Kallis mees! Sinu suur mure ei ole mulle uudiseks, ja võid uskuda — sel-list tunneme meie kõik, alustades meie sõprusringi „kapraliga“ — salgajuhiga.

Materjali, materjali! Seda ei oota ainult sinu jõnglased. Nii on see kõik-jal. Alaliselt olgu neile esitada uut ja huvitavat. Kas või hakka filosoferima targutades: Sina, kellele on antud olla juhiks oma salgas 7—8-le, rühmas 20-le või malevas 100-dele poistele, si-na ise vajad juhtimist kuidas seda juh-timise tööd teiste juures läbiviia.

Kurdad, et Sinule ei võimaldatud võt-ta osa master Michelsoni juhtide koo-list. Pole viga! pea annavad Sinugi aas-tad normi selleks välja, ja usu, sel-leks ajaks on ka too juhtide kool end

juba väljaklaarinud loomisaegsest eba-määrasusest: iga järgmine peaks ju saama eelkäinust paremaks.

Päris ilma nõuta ei tahaks Sind se-dapuhku siiski jätta. Avaldan Sulle selle mis mind küll enam kui ükski muu on edasi aidanud minu 10-aastas-el (kah juubilar!) skaudimatkal, kus mi-na kohe esimesest päevast n. ö. päris rohelisena kukkusin rühmajuhi kõrge-le piedestaalile, ja see „mis“ oli meie üldsuse hiljutine päevasuurus — r a a m a t.

Polnud meil kohapeal siis ei juhte ega instruktoreid, ja vaid kuidagi eba-määraselt tajusid skauditsemise sisu. Suurimaks abimeheks sai siis meile raamat, trükisõna; mäletan kuidas ah-

miseme viimast kui rida käepärast olnud skaudikirjandusest. Ning mis meil siis õieti oligi kümnekonna aasta eest!

Ja nii, arvan, oma praeguses mures sinagi võiksid omaks võtta veende:

Raamat — skaudijuhi parem sõber!

Kindlasti oled juba lugenud „Eesti Skaudi“ viimasest numbrist master Kärneri hästimõeldud sõnavõttu isiklike raamatukogude asutamisest. Need on targad mõtted milliseid meie peastaabi raamatukoguhoidja seal avaldab ja rakendamist väärivad. Kuid just Sinu mure seisukohalt pean vajalikuks tema poolt öeldule omalt poolt lisada juurde mõned mõtted skautlikust kirjavarast.

Kui Sinul oleks võimalik tutvuda selle rikkaliku skautliku kirjanduse hulga mis on kasutada suurrahvaste skaudiperel, siis saaksid neid täie õigusega kadestama. Kardan — see on meil kasutada olevaga võrreldult määratu rikkalik! Nemed juba materjali puudust tegevuse juhtimiseks kurta ei tohiks.

Tean milline vastus Sinul sellepeale vastamiseks valmis: Ja aga mis on sellest minule? Võõrkeelte murdmiseks pole mul kunagi erilist andi olnud ja meil endil on ju nii vähe seda mida saaksin kasutada oma salgas või rühmas!

Ja sellele vastaksin aga mina:

1) seniks kui meie ise ei ole veel jõudnud nii kaugele, et meil omast käest ja omas emakeeles oleks võtta küllaldaselt määralt seda mida ootavad meilt meie hundid ja skaudid, peame, Sina kaasaarvatud, aitama end vähemalt ühes võõrkeeles nii kaugele et suudaksime seda lugedes mõista, aetuna kõige paljude muude hääde otsarvete kõrval kas või soovist saada osa õpitavas võõrkeeles ilmunud rikkalikust skaudi kirjanduse varasalvest. Saksa keelega on Sulle avatud saksa, austria, helveetsia skautlikud tarkused, ingliskeeleaga aga küünid ulatuma eriti materjalirohke ameerika ja inglise kirjajavara kaudu skaudiliikumise põhiallikateni.

2) Ons meil tõesti nii vähe oma kirjajavara? Ei! Seda on, kui oskad vaid hankida.

Kõige esmalt meie vana sõber, „Eesti Skaut“. Ärgem hakakem siinkohal teda

vaekausile asetama tema väärtuse hindamiseks. Tema on seda mis meie ise temast oleme suutnud teha. Oled Sina selle juures aga teadlik, kui üllatavalt suur on see materjali hulk mis tema 15-nesse (loe — viieteistkümmenesse!) aastakäiku on mahutatud. Kõrd aega olles koostasid tema kõigest 15-st aastakäigust üksikasjalise alade järele jaotatud ülevaate temas ilmunud asjust, ja olen meeldivalt üllatatud. „Eesti Skaut“ kõigi oma aastakäikudega oli ja jääb näiliselt veel mõneks ajaks meie skaudikirjavara vundamendiks. On sul juba olemas kõik seni veel saada olevad vanemad „E. Sk.“ aastakäigud? Kui mitte, ole hoolas nende hankimisega seniks kuni neid veel jatkub.

Siis edasi meie puht-skautlik kirjajavara. Üksikasjaliselt seda loetlema hakata mina Sulle praeguseks küll ei suuda, pealegi kui puudub täielik ülevaade sellest. Selle ülevaate saamine eesti skaudikirjanduse kohta oleks aga tarvilik näit. kas või nende huvides, kes kavatsevad omale skaudikirjandust soetama hakata. Loodame et meie Peastaap juba lähemas tulevikus vajalikuks saab leidma kellelegi sellekohase ülesande andmise.

Seniks Sina aga muretse omale — lihtsalt ja hästi — kõik! Iga raamat, mis Sinule aga kuidagi kaasaaitajaks saab olla Sinu nii mitmekülgses töös, nagu seda tubli skautrühma töö peabki olema, on väärt omandamist ja asetamist Sinu skaudikirjanduse panipaika.

Kõigi all mõtlen mina eestkätt meie vastsete üleaedsete — Noorte Kõtkaste väljaandeid. Ja ma ei tea miks peaksime mahasalgama — neil on häid asju, näit. käsiraamatud viies osas, siis vast raskemalt kättesaadavad nende „Peastaabi teated“, jne. Neid muretse, loe, korrigeeri kui tarvilik ja kasuta! Sest nendegi raamatute põhiprintsip tugineb ikkagi kogu maailma parimate poiste suurele sümbolile — valgele skaudiliiliale, ja ärgem tehkem end rippuvaks sellest et neile too suur liilia on vaid organi üldmärgi üheks osaks ja meie seda kanname selle puhtamal kujul. Pealegi kus meie teadlikud oleme selles kui suurel määralt meie kirjajavara on kasutamist leidnud nende poolt ja just põhimõtteliste küsimuste selgitamiseks.

Olgem siis agarad aga ka targad (B. P. 11. skaudiseadus!) kasutama seda, sageli paremate välismaa allikate põhjal koostatud materjali, ja ilma mingi piinlikuseta antud olukorras, kus ja kuni meil pole — nagu öeldakse meie pool „rikast papat ega pankat”. Vastupidigi, võiksime vast rahul olla, et vähemalt osa sellest tööst mis meil kirjanduse soetamiseks varem või hiljem ikkagi ära oleks tulnud teha, saab tehtud teiste poolt, ja selleks välja- anda tulnud kulud saame nüüd juba kasutada otseselt tegelekuks tööks.

See pole aga veel kõik. Ka gaididele ja kodutütardele määratud raamatutest võid leida midagi head. Samuti tutvu ja sobivuse korral omanda Maanoorte org-i, NMKÜ, ÜENÜ, Noorsoo Karskusliidu j. t. noorte juhtimiseks ja

tööks määratud väljaandeid. Sinu skautliku töö käsiraamatute osa sisaldagu ka üksikuid, aga paremaid eksemplare skautlise erialalise tegevuse kohta — spordi, esimese abi, tuletõrje, loodus-teaduse, loomakaitse, riigikaitsele õp-puse ning vaimuliku kirjanduse alal.

Oma ainelistel võimalustel piirides too-dud alustel hakates rajama oma skautlikku raamatukogu, usun Sind saama mõjuvat arstimit Sind seni nii koorma-vale küsimusele — mis ometi ja kuidas mina esitan seda oma poiste?

Näed, pilkk sai minu kiri. Lootes et sellest Sinule siiski ehk mõnegivõrra tulu saab olema, jään tugeva vasak-käe-pigistusega.

Sinu aabitsakaupmehest
skautmastei

Põhjapoolne.

RINGKIRI

*malevate juhtidele ja
suurlaagri propagandajuhtidele kohtadel.*

Märtsi algul läkitasin ringkirja ma-levatele, milles antud aluste teostami-seks tuleks nüüd igas malevas või-malust mööda maleva- ja suurlaagri propagandajuhtide algatusel organisee-rida suurlaagri kohapealsed propagan-da komiteed, kuhu palutagu esindajaid kohalikust Sõprade Seltsist, skautide vanemate keskelt läiemas ulatuses ja ajakirjanikkude perest (kohaliku leh-tede toimetustest).

Propaganda komiteedel tuleks koos-tada Suurlaagri auliikmete nimekiri kohalikest seltskonna tegelastest ja skautide vanematest sõpradest, kes lii-kumisele teened osutavad ja osutanud.

Nimekiri allakirjutatud kohaliku Sõp-rade Seltsi esimehe ehk maleva vanema poolt hiljem 15. aprilliks Peavanemale ära saata.

Propaganda komiteedel tuleks fik-seerida asjaolud, mis koha peal suur-laagri eeltöid ja edukat läbiviimist ta-kistavalt mõjustavad, leides abinõusid nende vältimiseks, tarviduse korral sel-lest ette kandes E. S. M. Peastaabile.

Propaganda juhid ja lehtede toimetu-sed saavad aegajalist informatsiooni ja sõnumeid laagri eeltöödest Peastaabit ja Suurlaagri juhtilt.

Omalt algatusel on soovitatav juhtidel avaldada kirjutusi suurlaagrite iseloo-must üldiselt, ajaloolisi ülevaateid, laagrite eesmärke, sihte (selleks and-meid võib leida „Eesti Skaut'ist” 1932. ja käesolev aastakäik ning „Tallinna Skaut” 1927. a.)

Eelistatud on ka ühekordsete lühi-date teadete saatmine kohapealsest suurlaagri eeltöödest.

Oleks soovitatav, et malevad korraldak-sid kohtadel skautidele ja juhtidele ajakirjanikkude lühikursuse, kuhu lek-toriteks paluda vilunud lehemehi ko-haliku lehe toimetusest, andes soovi-jatele juhiseid teadete hankimiseks, sõ-numete ja artiklite koostamiseks, sei-nalehtede ja rühmade-malevate ajakir-jade toimetamiseks. Lõpetajad soori-taksid „skaudi-ajakirjaniku eriala” kat-se. Sellega looksime omale ettevalmis-tatud ja vilunud skautajakirjanikkude võrgu üle maa skautluse ideede levita-miseks. Algatus on siin malevate- kui ka propagandajuhtide ja ajakirjanduse sekretäride käes.

skm. Elmar Jõgi
Suurlaagri informatsiooni
ja propaganda juht.

Juhtide ja vanemskautide ülesannetest suurlaagris.

Peame peensusteni väljatöötama ja ettenägema iga pisiasja.

Kolmas Eesti skautide suurlaager kujneb kahtlematult suurimaks seni Eestis peetud noorte laagritest. Seda eeskätt oma mitmekülguse poolest nii osavõtjate koosseisult, sisulisest paitusest kui ka sisuliselt tegevuselt.

Seda enam on meile kõigile selge, et eeskätt juhtkonnal lasub siinkohal suur vastutus. Seda kanda suudame üheskoos vaid siis, kui tööjaotus ja juhtimisoskus ning teadlik skautluse süsteemi käsitus on selgeilmeliselt pinda võitnud.

Meil on küll kogemusi, kuid selgust on veel palju tarvis. Alljärgnevad read tahavad lühidalt tähelepanu juhtida sihtidele ja meetodilistele võetele, mille teadlik käsitus just eeltoodete ajajärgul omab määratu tähtsuse.

Eeskätt vanemskautid. Suurlaager ei ole mitte kolme haru s. o. hundipoegade, skautide- ja vanemskautide ühislager, kasvatuslikud põhimõtted õigustavad siin täielikku vahetegemist, et tegevust arendada iseseisvalt. Teada on juba kõigile, et hundipoegi laagri elus kaasaalada meie lubada ei tohi kasvatuslikudel alustel ja teiseks sellepärast, et mitte langeda välisautoriteetide arvustavate hoiatuste alla.

Vanemskautluse osa on meil veel sedavõrd lapsekingades ja otsimisajajärgus, et ei saa kõne alla tulla selleks paralleellaagri püstitamine. See võib teostuda aasta või paar hiljem iseseisvalt. Pealegi on enamus vanemskaute tegelikud juhid, nagu rühmade abijuhid, varustusjuhid jne. See on meie oludes ka päris loomulik, sest arviliselt on meie skautide arv siiski niivõrd suur ja juhtide koosseis puudulik, et sagedasti peavad vanemskautid täitma juhtide kohuseid. Vanemskautid meie oludes moodustavad vist küll rohkem juhtide klubisid kui vanemskautide üksusi. Tulevikus kindlasti asi muutub avaramaks ja nooremad juuretulijad vanemskautide peresse on juba n. n. „treenerivad vanemskautid“.

Teeksime küll hästi, kui kõik skautid, kelle aastate arv ulatub üle 17-ne, tuleksid suurlaagrisse vanemate juhtide abistajatena ja annaksid oma teadmisega ja eeskujuga noorte tegevuse virgutamises oma parima.

Ükski skautijuht ei või tulla laagrisse muidu, kui ta ei abista teisi vanemaid juhte. Abiliste vanemskautide peale pandagu mitmesuguseid kohus-

3. suurlaagri juht skm. H. Michelson.

tusi, nagu varahoidja, toidustaja, sanitar, tervishoiu juht, kehalise kasvatus-, mängude-, samuti ka arhitekti või muudel aladel.

Ühte aga rõhutan, vanemskaudid ärge asendagu salgajuhte, võttes sellega noorematest võimalused. „Skautlus II vihus” olen neist küsimusist ühel või teisel viisil lähemalt puudutanud.

Nüüd ehk küsitakse, kas siis vanemskautidele iseseisvalt ei taheta midagi lubada? Kuigi see pole vanemskautide laager, aga võimalused loome ka neile ja seda nii, et skautluse kasvatuslikud põhimõtted ja meetodilised alused oleksid arvestatud.

Vanemskautidele on ette nähtud ööpäeva rännak ja seda isegi võistluseks. Sellest võivad ka välismaalased osa võtta. Juhised on väljatöötamisel. Igale osavõtjale on ette nähtud eriti selleks trükitud aruande vihik, milles tuleb äramärkida peamiselt looduslikud ja isearalikud tähelepanekud. Tarvis on hulk väikseid telke, soovivad kahe inimese lahtikäivad rännaktelgid.

Peale selle on võimalik ka üks lõkkeõhtu ainult vanemskautidele, juhtidele ja vanematele.

Rõhutan vaid ühte, et vanemskautluse erinev esiletungimine iseseisvate üritustena üldises skautide laagris ei mõju nooremate silmis hästi, kui see omaks teatud määral väljakutsuva seisuse. Ei. Selles suures vendlusperes tunneme kõik endid ühise perena. Vanemate skautide ja juhtide kohus on anda oma parim, et noorte areng saaks nii ideedelt kui tegudele suunatud õieti skautlikult. Nii tundku ka iga maleva alllaager end ühise vendlusperena, töötades individuaalselt — terviku hüveks.

Lõpuks mõni sõna kandvama osa, laagri juhtiva koosseisu ja malevate laagrijuhitute ülesannetest.

Kerged need ülesanded pole, aga kui need hästi teostuvad ja Eesti skautluse areng on märgatavalt edusamme teinud — parimat tänu ei saaks soovida.

Suurema ettevõtte organiseerimine õnnestub seda paremini, mida aeglasemalt, kavalindlamalt ja käsitäna on läbi viidud kõik tarvilikud eeltööd. Peame peensusteni välja töötama ja ettenägema iga pisiasja, alles siis võime loota, et laagri kordaminek on kindlustatud, tegevus areneb kindlatel kasvatuslikudel alustel ja igaüks on teadlik oma ülesande ulatuses.

Laagrijuhit.

KOLMAS SUURLAAGER

JUHTIV KOOSEIS JA NENDE KOHUSTUSED

II MAJANDUSALA.

Suurlaagri majanduskomitee.

Majanduskomitee koosneb silmapaistvatest seltskonna-, panga- ja äritegelasist. Majanduskomitee juhatus asub

laagri ettevalmistamise perioodil Tallinnas, laagri tegevuse ajal aga Haapsalus. Majanduskomitee esimeheks on suurlaagri majandusvanem, esimehe asemikuks suurlaagri majandusjuht. Teised juhatus liikmed valib komitee ise.

Majanduskomiteel võib olla sektsi-

3. suurl. majandusvanem skm. A. Mitt.

oone kõigis suuremates linnades. Sektsioonid töötavad tihedas kontaktis kohalikkude skaudisõprade seltsidega.

Suurlaagri majanduskomitee ülesandeks on hankida rahalisi ja ainelisi toetusi maa- ja linnavalitsustelt, pankadelt, äridelt, organisatsioonidelt ja isikutelt.

Saadavaid rahalisi ja ainelisi toetusi võib kasutada ära ainult skautide suurlaagri teostamiseks.

Rahalised toetused tulevad maksta sisse kas posti jooksvale arvele nr. 180 Nikolai Kann'i nimele, või Krediitpanga osakonda Eesti Skautide Maleva Peavanema Nikolai Kann'i jooksvale arvele nr. 9844.

Majandusvanem — skm. Adolf Mitt.

Kohustused: Majand. vanem on suurlaagri majandusala üldine ja vastutav korraldaja, ning majand. komitee esimees.

Ta koostab suurlaagri eelarve kava ja esitab selle Peastaabile kinnitamiseks.

Tema otsib võimalusi Peastaabi ja majand. komitee kaasabil ainelise toetuse saamiseks suurlaagri teostamisel.

Majand. vanema korraldusel hangitakse kõik laagris tarviline varad, nagu toidu- ja kütteained, õled, ehitusmaterjalid jne.

Tema juhib ja kontrollib kõigi majand. alal tegutsevate isikute tegevust.

Majand. vanem on lõplik otsustaja majanduse alasse puutuvais küsimusis. Enne eriti tähtsate küsimuste otsustamist majand. vanem kuulab ära laagri vanema arvamise.

Tema lähemaks abistajaks on majanduse juht.

Majandusjuht — n.skm. Viktor Krull.

Kohustused: Majandusejuht on majanduse vanema otsekohene abistaja ja majandusliste üksikalade peajuht. Ühtlasi ta on majanduseala üldasjaajaja; ta on igasuguste majandamisse puutuvate korralduste ja kavatsuste eluviija ja järelvalvaja nende täpse ja õigeaegse täitmise järele. Majandusejuht on peale majandusevanema majandusala küsimuste otsustaja. Tähtsamateks otsusteks ta hangib majandusevanema nõusoleku.

Laekur — hra Toffer.

Kohustused: Laekur hoiab suurlaagri kassat ja peab raharaamatuid. Ta võtab vastu laagrikassasse laagrist osavõtumaksud, sissetulekud pääsmete müügist, einelaua ja laagripoe läbimüükidest, kui ka kõigist teistest allikatest.

Ta teostab majandusvanema poolt kinnitatud arvete tasumist ja korraldab arvepidamist.

Laagri ettevalmistuse perioodil laekur võtab osa laagri eelarve koostamisest. Pärast laagri lõppu laekur koostab laagri rahalise aruande ja esitab selle kinnitamiseks Eesti Skautide Maleva Peastaabile.

Laekur võib anda välja rahasummaksid laagrikassast ainult majandusvanema korraldusel.

Suurlaagri rahasummad hoitakse jooksva arvel Skautide Peastaabi poolt määratavas pangas Haapsalus. Laekuril on õigus pidada raha enda käes jooksvate kulude katteks mitte üle 100 krooni.

Rahalise arvepidamise raamatute vormid kinnitab Skautide Peastaap.

Ärilliste ettevõtete juht — n.skm. S. Eber.

Kohustused: Ärilliste ettevõtete juht juhib einelaua ja skautpoe tege-

vust. Ta töötab ka välja kavad pääsmete müügi teostamiseks, tellib pääsmed ja toimetab pääsmete müügi järelvalvet pääsmete korraldaja poolt.

Ta koostab laagripoe kaupade nimestiku ja hoolitseb selle eest, et laagripoes oleks müügil kõik tarvilikud kaubaartiklid. Äriliste ettevõtete juht astub ühendusse karastavate jookide tehastega, pagaritega ja maiustuste valmistajatega ning annab neile tellimisi einelaua vanemalt saadud andmetel. Ta määrab laagripoe kaubaartikleid ja einelauast müüdavate ainet müügihinnad.

Ta astub ühendusse soliidsemate päevapiltnikega pildistamise ja fotopiltide müügi asjus laagris, määrates ühtlasi laagripoe hääks piltide pealt võetava vahelaku. Pildid peavad olema müügil laagripoes pildistamisele järgneval päeval.

Kui laagris peaks avatama peale laagripoe ja einelaua veel teisi ärilisi ettevõtteid, siis ka nende tegevuse kontrollimine kuulub äriliste ettevõtete juhi ülesannetesse.

Einelauavanem. — pr. major Baumann, abi pr. dr. Alver.

Kohustused: Einelauavanem on äriliste ettevõtete juhi lähem abistaja einelaua korraldamise alal. Ta kutsub endale abilisteks võimalikult võõrkeeli rääkivaid Haapsalu daame, kellele kaasabil korraldab einelaua tegevust. Ta vastutab einelaua tegevuse eest. Läbirääkides majandusvanemaga ja äriliste ettevõtete juhiga, ta tellib einelaua jaoks karastavaid jooke ja toidu ning maiusaineid, nagu: koogid, saiad, jäätis, šokolaad, kompvekid, puuvili jne. Hangib einelauale vajaliku mööbli ja toidunõud. Hoolitseb einelaua maitseka ja eestpärase dekoreerimise eest. Ta palkab einelaua jaoks nõudepesijad. Vajaduse korral ta nõutab laagri korrapidajalt skaute abiks einelauda. Päevase läbimüügi raha ta annab edasi laekurile iga õhtu kviitungi vastu. Laagri tegevuse lõpul einelaua vanem koostab rahalise aruande einelaua tulude ja kulude kohta.

Laagripoe vanem (seni määramata).

Kohustused: Laagripoe vanem on äriliste ettevõtete juhi lähem abistaja. Ta saab kaupluses vajaolevate kaupade nimestiku äriliste ettevõtete juhit. Läbirääkides äriliste ettevõtete juhi

ja majanduse vanemaga, ta hangib ise ja viimaste kaasabil kaupu laagripoele. Ta peab kaubanimestikku ja korraldab kaupade müüki poest juurdekoopteeritud viisakate, võimalikult võõrkeeli rääkivate, tegelaste kaasabil. Ta annab äriliste ettevõtete juhile aegsasti tellimisi vajalikule kaubale ja hoolitseb, et kaupluses oleks alati tarvilisel hulgal kaupu. Ta vastutab äritegevuse eest. Päevase läbimüügi raha annab ta üle laekurile iga õhtu. Laagri lõpul ta koostab rahalise aruande kaupluse tulude ja kulude kohta.

Pääsmete korraldaja.

Kohustused: Pääsmete korraldaja on äriliste ettevõtete juhi lähem abistaja. Ta saab vajaliku arvu pääsmeid äriliste ettevõtete juhit. Ta korraldab pääsmete müüki, nõutades iga päev laagri korrapidajalt tarviliku arvu skautete pääsmete müüjateks. Ta kontrollib kindlasti pääsmete müüjate tegevust ja hoolitseb, et pääsmete müüjad tooksid temale ära rahad õigeaegselt. Sissetulnud rahasummad ta kontrollib järele ja annab edasi laekurile kviitungi vastu iga päev. Ta valvab ühtlasi ka, et laagris ei viibiks võõraid ilma pääsmeteta. Pääsmete korraldaja kannab hoolt reklaami kaudu, et külastajate tähelepanu oleks juhitud väärsetele üritustele.

Toitlusejuht — major Tolbast, abi kapt. Bekk.

Kohustused: Toitlusejuhi ülesandeks on suurlaagri toitlusalala juhtimine majandusvanema kaasabil. Tema lähemateks abilisteks selle juures on toitlustaja ja pereema. Pereema ja kokk kutsutakse ametisse toitlusejuhi poolt.

Toitlusejuht töötab välja aegsasti enne laagritegevuse algust suurlaagrist osavõtjate isikute toitlustamise kava, toidunormide tabelid ja kinnitab toitlustaja poolt iga laagripäeva jaoks koostatud toidutabelid.

Toitlustamise kava toidunormid ja toidutabelid esitatakse Skautide Peastaabile kinnitamiseks aegsasti. Kalkulatsioonide alusteks tuleb võtta järgmisi andmeid:

- a) laagrist osavõtjate arv 1500—2000,
- b) Toiduraha päevas:
kodumaa skautidele Kr. —50
laagristaabi personalile,
Soome, Läti, Leedu skau-

tidele ja kodumaa skaudi-sõpradele ja külalistele „ 1.—kõigi teiste maade skautidele „ 1.50

Juba aegsasti toitusjuht kogub andmeid Haapsalu ja Tallinna äridelt saadavalolevate toiduainete hulga ja hindade kohta, millest informeerib majandusvanemat tarviliste kokkulepete sõlmimiseks äridega.

Laagri ehituse ja laagri tegevuse ajal ta hangib vajalikul määral toiduaineid ja korraldab toitlustamist. Toitlustamine sünnib järgmiselt:

- a) laagris viibivad kodu- ja välismaa skaudid valmistavad toitu ise. Toiduaineid antakse neile välja iga päev.
- b) laagri juhatase ja staabi liikmed, välisskautide kõrgemad juhid ja külalised saavad toitu ühisköögist. Köögi tegevust juhib pereema.

Toitusjuht muretseb kohale pereema kaasabil vajalikud abinõud, nagu: kaalud, mõõdud jne. Ta hoolitseb veel selle eest, et toiduained hoiduks alal värsketena.

Toitlustaja — (seni määramata) abi sk. Antje.

Kohustused: Toitlustaja on toitlusjuhi lähem abistaja toitlustamise alal. Ta töötab tihedas ühenduses pereemaga. Temal on tarvilik arv abilisi, keda ta saab laagri komandandilt, või valib ise. Toitusjuht peab toiduainete ladu. Ta võtab vastu toitlusjuhi poolt tellitavad toiduained, hoiab neid alal ja jagab välja malevatele ja pereemale normide kohaselt, toitlusjuhi poolt määrataval ajal. Annab ära toiduainete tellimised õigeaegselt toitlusjuhile. Ta nõuab malevatelt ja pereemalt iga päev järgmiseks päevaks toidule arvatavate isikute arvu, võtab andmed kokku ja koostab iga laagripäeva jaoks toidutabelid, eraldi ühisköögi ja malevate jaoks, mis esitab kinnitamiseks toitlusjuhile. Ta hoolitseb selle eest, et tema hoole alla usaldatud toiduainete hoidmise ja väljajagamise vahendid, nagu: kaalud, mõõdud jne. oleksid korralikult hoitud ja antud tagasi laagri lõpul omanikele. Toiduainete arvestamiseks toitlustaja peab laoraamatut antud vormi kohaselt.

Pereema — pr. Lossmann.

Kohustused: Pereema on toitlusjuhi ja toitlustaja lähem abistaja ühis-

köögi tegevuse alal. Tema abilisteks on kokk ja köögitoõjõud. Tema juhatab ühisköögi tegevust, toites umbes 40—50 isikut 3 kuni 4 korda päevas. Toiduained ja igapäevased toidutabelid ühisköögi jaoks antakse välja toitlustaja poolt.

Transpordijuht — skm. Andreesen.

Kohustused: Transpordijuht on otsekohene majandusejuhi abistaja liiklemise alal. Tema abilisteks on varustuse korraldaja ja vee- ja küttepude korraldaja. Transpordijuht nõutab Peastaabi välissekretärit aegsasti teateid välisskautide kohalejõudmise aja ja arvu kohta. Ta korraldab veo- ja liikumisvahendite saamist suurlaagri tarvete rahuldamiseks. Selleks tema astub ühendusse raudteevalitsusega, laevasõiduametitega, omnibuse liinide pidajatega jne.

Transpordijuht töötab välja juba aegsasti enne laagritegevuse algust ekskursioonide kava ja esitab selle kinnitamiseks Skautide Peastaabile. Hoolitseb hinnaalanduste saamise eest ekskursioonideks. Hinnaalanduse sõiduks raudteel hangib Skautide Peastaap.

Ta hoolitseb, et laager saaks teada õigeaegselt korraldatavatest ekskursioonide asukohast ja kogunemistest. Valib välja vastavad ekskursioonide juhid ja annab neile tarvilisi instruksioone ekskursioonide teostamiseks.

Ekskursioonide juht hoolitseb, et tema käsutuses oleks vajalikud veovahendid skautide kraami, toiduainete ja varustuse jaoks.

Varustuse korraldaja.

Kohustused: Varustuse korraldaja on transpordijuhi abistaja varustuse ja laagri sisemiste veovahendite alal. Tema hangib laagris tarvisminevat varustust, nagu: õlgi, magamisasemeid, laagrijuhatase ja staabi liikmeile ja muud tarvilikku varustust majandusvanema ja majandusejuhi korraldustel. Ta peab varustuse nimestikku, annab varustust välja kasutamiseks ja nõuab tagasi vajaduse möödumisel. Jagab õlgi välja skautidele vastava normi järele. Laagritegevuse lõpul ta korraldab varustuse tagasiandmist.

Varustuse korraldaja hoolitseb, et laagris oleks saadaval tarvilikud veovahendid, et teostada skautide kraami,

toiduainete, õlgede ja igasuguse muu varustuse kohaletoomist ja äraviimist.

Kütteenete ja veevarustuse korraldaja.

Kohustused: Ta on transpordijuhil abistaja kütteenete ja veega varustamise alal.

Ta muretseb kütteeneid laagriks ja jagab neid välja ettenähtud normide järele. Vastavad normid ta saab majandusevanemalt. Valvab, et kütteeneid oleks alati saadaval ja et neid tarvita- taks kokkukohaldikult.

Ta korraldab vee vedu laagrisse ja valvab, et ka vett tarvitataks kokkukohaldikult.

Ehituse juht — kapten Pedaja.

Kohustused: Ehitusejuht on majandusejuhi lähem abistaja laagriehituste ja korterite korraldamise alal. Tema abilisteks on korterikorraldaja ja ehitusmaterjalide laos korraldaja.

Ehitusejuht püstitab vajalikuks laagriehitused laagri alguks ja lammutab nad pärast laagri lõppu. Ta hangib laagrisse vajaliku mööbli ja püstitab lipuvarde lipuväljale, varustades neid blokkide ja lipuliinidega. Pealipuvarde kõrgus umbes 20 meetrit. Andmed tarviliste laagriehituste kohta ja ehituste plaanid ehitustejuhilt saab laagrijuhilt. Välisriikide lipud lipuväljale hangib Peastaabi välissekretär skm. B. Rautsma (Tallinn, Viktoria sild 3 — 9, tel. 427-94

Oma ülesannete täitmiseks ta organiseerib temale laagrijuhi poolt määratavatest skautidest ehituserühma. Ühtlasi ta pöörab Scouts pataljoni ülema poole kaitseväge pioneeride saamiseks laagri ehitustööde teostamiseks.

Nõutab rühmale eespidamist kokkuleppel majandusvanemaga.

Ehitusmaterjali laos korraldaja — ins. A. Spuhl.

Kohustused: Ehitusmaterjali laos korraldaja on ehitusjuhi abistaja. Tema muretseb ehitusmaterjali ehitusjuhi ja majandusvanema näpunäidete kohaselt laagri ametliikude ehituste jaoks kui ka müümiseks skautidele. Tema hoolitseb, et oleks müügiks saadaval laudu, latte, naelu, nõõri, telliskive, savi, traati jne.

Korterite korraldaja — A. Pakri.

Kohustused: Korterite korraldaja on ehitusjuhi lähem abistaja. Tema ülesandeks on aegsasti rääkida läbi Haapsalu võõrastemajade pidajate ja seltskonnaga korterite leidmiseks kuni 50 vanemale skautjuhile ja külalisele. Ta peab nimestiku saadaval olevate korterite kohta ja juhatab kätte kortereid soovijatele. Ta peab tihedat kontakti väliskülastajate juhiga ja Peastaabi välissekretäri, et saada andmeid kortereid vajavate välismaalaste kohta. Ta hoolitseb suurlaagrit külastajate hundi- poegade ja gaidide korteri saamise eest.

Suurlaagrieelseid mõtisklusi.

Tore hütid, mis paneb värisema sadade ja tuhandete skautide südamed üle kogu maailma, kõlab nüüd eriti valjult üle Eesti — suurlaagrisse.

Ühenduses suurlaagriga kerkivad esile nii mõningadki küsimused, mõtted, mida oleks paras aeg veel avaldada.

Tahame seekordsesse suurlaagrisse välja tuua niipalju skaute kui võimalik. Iga malev peab väljapigistama oma viimased — peab nüüd laagrisseminejate nimistusse võtma poisse, kes veel polegi laagris käinud, rääkimata veel suurlaagris.

Nende nooremate algajate skautide seas leidub paljusid, kellel on väga

tume ja udune arusaamine korraldust laagrist. Nad on vahet kuulnud küll mõningaid lühemaid jutukesi-pildikesi laagreist, kuid need omavad enam-vähem kuulujutu ilme ja mõju. Ja kui nüüd juhilgi on vähe tegemist olnud laagriga, ühe hästi- ja osavalkkorraldatud laagriga, siis tõepoolest algajal võivad tekkida vägagi omapärased vaated ja arvamused laagrist. Toon neist mõningaid.

Mulle rääkis üks poiss väga huvitava, kuidas kujutles tema endale laagrit.

Ta arvas, et laager on koht ainult vanematele ja tugevamatele skautidele, sest tulla seal ju magada õõ läbi telgis,

mis vihma sadades kohe läbimärjaks muutuvad nii et allolijail polevat enam kuiva kohtagi hamba all. Samuti aetavat poisid hommikul vara läbi külma, kastese heina jõeäärde pesema, kus siis hulk aega tulla lõdiseda, ennekuu jälle tagasi lubatavat. Õsel tehtavat häireid — aetavat poisid hirmsa kisa ja käri-naga üles, kes siis särgiväel kohe lipuväljale kogunema pidavat. Söömine olla samuti õudne — söögid olla mulla, puuprügi ja jumal teab millega segi.

Niisugused eelarvamuste aluseiks on aga sageli kuuldused või jutud, nagu ma juba mainisin, mis sageli leiavad levitamist vanemate laagrisviibinud skautide poolt. Neil meeldib hiilata oma igasuguste seiklushimu ja õudusjuttudega laagrist pisemate ees, kel pole veel ühtki laagrit seljataga.

Kuulnud nüüd niisuguse jubeda loo laagrielust tekib noores ajus sinna juurde veel terve rida muid oletusi ja väärarvamusi laagrist. Ja kui tuleb aeg, kus küsitakse: „Kas tuled ka laagrisse?“ leiab küsija imelikku vastu-puiklemist, mida küsivat kuidagi põhjendada ei suuda. Õiget põhjust, s. o. teatud kartust ja eelarvamust ta kunagi ei taha avaldada, tundes häbi vanema, suurema ees. Enamaltjaolt tuakse siis vabanduseks põhjus, et vanemad ei luba.

Siin seisab juhtidel ees töö — murda kõik niisugused väärarvamused ja oletused noorte seas laagri kohta. Algajate salgajuhtidel peab olema selge tee, kuidas selgitada kõige otstarbekohasemalt laagrisse puutuvaid küsimusi, et need soovitud tagajärgi annaksid.

Tuleb selgitada avameelselt, piasiasjadeni, appi võttes oma kõikides laagrites omatud näited ja kogemused. Siin ei aita skaudi käsiraamat või mõni muu etteloetav laagrijuht. Tuleb just enda laagrielu kujukalt kirjeldada. Väga suurt mõju avaldavad ka mitmesugused pildid laagrist, kus poisid võivad näha omanavuseid teotsemas.

Parim abinõu on aga omanavuse poisi seletused ja kirjeldused, mida poisid kõige enam usaldavad. Ja kui sinna juurde võtta veel tegelik töö, s. o. telkide püstitamine, laagrite mudelite valmistamine, näited laagrivarustisest, siis on poistel varsti selge ülevaade laagri-elust ja tegevusest.

Kuid kõikidele püüdmistele vaatamata leidub ikka — kõhklejaid, kelledel ikkagi teatud kahtlus jääb hinge kõigile

selgituskatsetele vaatamata. Neid poise peab lähemalt silmitsema ja püüdma välja uurida kõhklemise põhjus. Sageli peitub see poisi kodus. Vanemad, kes sageli ei taha poisi osavõttu laagrist, mõistavad ikkagi midagi välja mõelda, millega poissi uskuma panna laagri tühisuses, või selle kardetavusel.

Niisugusel juhul peame minema koju poisi vanemate juurde ja seal lihtsalt ja selgelt kogu asja ära seletama. Ja hiljemgi peame tihedas kontaktis töötama vanemaiga, neile omi plaane, tegevuskavu selgitades jne. Teinud säärase töö nii poisi kui ka selle vanemate juures, võime kindlad olla, et oleme juurde saanud poisi, skaudi, kes on alati laagriskäija.

Lõpuks kerkib veel küsimus — kas ongi vajalik laagrist osavõttu nii peale suruda? Kas mitte oodata niikaua, kuni poiss ise tahab juba kindlasti laagrist osa võtta, kui ta on ise selgusele jõudnud laagri tõhususes.

Peaan vastama, et mida varem oleme poisi, skaudi viinud laagrisse, seda kindlamini oleme ta sidunud skautlusega, sest laagrielu mälestus jääb kui mürk verre, mis poissi hoiab skautluses ja juhhib teda õieti skautluse radadel.

Kui oleme ühe kõhkleja kord juba laagrisse viinud, ütlen kindlasti — järgmisel aastal on ta esimene, kes hakkab raha koguma järgneva laagri jaoks.

Skautluse suurima eluavalduse — laagriga peab tutvuma aga iga skaut, kes tahab töötada skaudina ja tahab jääda skaudiks, sest laagrielu omandatud väärtusi ja kogemusi võib vaevalt nii tagajärjekalt omandada uskukil mujal.

Kokkuvõttes märgin, et suurlaagri ettevalmistamisel ei seisa suur töö mitte-malevat teha, vaid see lasub salga ja rühmajuhitide õul. Nende käes asub meie III suurlaagri eestlasist osavõtjate arv.

Kui need juhid teevad oma tööd põhjalikult ja armastusega, siis võivad nad julgelt öelda — meie kätes on III suurlaagri kordaminek. Kõik meie vanemad juhid usaldavad aga heameelega selle suure ettevõtte säärase skautide hoolde, sest nad teavad, et need juhid teevad kõik, et iga skaut võtaks tõsiselt südamesse meie III suure ettevõtte hea kordamineku ja võidaks kõik raskused, mis tal on ees sammumisel meie riigi läänekalda poole.

Vello.

IGA SKAUT SUURLAAGRISSE!

Sk. E. Jõgi — informatsiooni juht.

Meie lugupeetud ja armastatud Peavanem määras mind kolmanda suurlaagri informatsiooni ja propagandajuhiks, ülesandega organiseerida iga skaudi-poiss suurlaagrist osavõtma, ülesandega tõsta suurlaagrist osavõtjate ja külastajate arv ennenägematu suuruseni, et võiksime tutvustada skautlust laiadele hulkadele, võita omale järjest enam kaasvõitlejaid kaunite aadete nimel, võita ikka enam ja enam häid sõpru skautlusele.

Ülesande kohaselt koostas oma töökava, kutsusin abideks energilisimaid skautjuhte üle maa, nõunikke ja ajakirjanduse sekretäre igast malevast — sain kokku suure, arvurikka informatsiooni- ja propaganda büroo.

Kuid kõigest sellest oli ikka vähe, töö on nii suur, ülesanne haarab nii laialt meie organisatsiooni, et peame rakendama oma skautide suurima eelseisva ürituse läbiviimiseks kogu oma suurearvulise pere.

Ja nii palun mina nüüd igat skauti, igat skaudijuhti, igat skaudisõpra, igat skaudivanemat tulla ja abiks olla meie ühistöös. Igauks natuke — ja meie saadame korda ühisel jõul, ühisel nõul suuri asju. Palun kõikide nõu, leidlikkust, vaimustust, hoogu, tööd!

Eelseisev suurlaager peab kujunema Eesti skautluse triumfiks, jõuja teguvõimsuse demonstratsiooniks. Kolmas suurlaager on meie skautide rahvuslikuks suurülesandeks. Ta on meie noorsoo suurimaks laagriks Eestis. Meid jälgivad naabrid, väliskülalised, sõbrad, tuttavad, seltskond ja omaksed. Meilt oodatakse tegusid. Pingutagem. Koondagem omad jõud ühes sihis. Üllatagem jälgijaid oma võimetega. Meil skautidel on hoogu. Meil on tuld. On hääd tahtmist. Ühisel jõul jõuame suurtele sihtidele. Takistused teel on meile antud, et neid võidaksime. Ja raugematul hool ruttame ikka edasi!

Suurlaagri korralik ettevalmistamine, hool hea kordamineku eest lasuvad igal üksikul skaudil, igal üksikul skautjuhil. Igauks on vastutav siin omas osas. Suurlaagri kõrge eesmärk kohustab kaa-

sa töötama kõiki, kellele kallis meie skautlus ja selle hoogne areng.

Õhutagem ja vaimustagem suurlaagrisse minekuks ka kõige passiivsemaid, neid skautidest, kes veel pole laagrites olnud, kellele sellepärast on kaugeks ja võõraks jäänud skautline vaim, skautluse salapärasus ja võlu. Toogem kaasa laagrisse ka neid, kes veel pole tunnud laagrihoitud võlu, kes pole õhtuvaikuses kuulatanud laagritulede praksumist, näinud muretu-lõbusa elanikkonnaga valendavat telkidelinna, kutsugem ja toogem kõik laagrisse kaasa, et nad võiksid tunda rõõmu elamisest, hingates täie kopsuga elustavat õhku, mis võrtsitatud laagrilõkke suitsu ja vaigu lõhnaga.

Teame, et laagri läbiteinud poiss on skaut jäädavalt, skaut kogu oma hinge põhjast.

Õhutagem laagri eeltöödeks ka vanemaid sõpru, oma vanemaid, tuttavaid, õpetajaid — tarvis muretseda laagri-varustust, salkadele telgiriiet, tarvis õmmelda telke, imbutada neid veekindla ainega. Selleks peab saama raha — siin meie ei saa läbi vanemate ja sõprade abita. Tuleb enestel kõiki ja kõike organiseerida, et raskustest üle saada.

Tarvis on ette valmistada võistlusteks. Laagris tulevad hindamisele kõik skautlised kogemused: kord, skaudi-vaim, distsipliin, laagritegevus, pioneer-ala, laagrivilumus, originaalsed ettevõtted, laul, muusika, (orkestrid, laulukoorid, triod, lõõtspillid, savipillid, fanfaarid, kastanjetid jne.), käsitööd, fanbeasjad (laagrinäitusel), massilised etteasted ja keskustelu (tantsud, mängud, pantomiim, spordi, võimlemine).

Mobiliseerigem kohtadel nüüd kõik laagri eeltöödeks, et siis Haapsalus oma osa hiilgavalt täita ja sellega kõiki sõpru üllatada.

Mõned rühmad ja suguharud ongi juba kibedas tegevuses. Kõik sünnib aga saladuse katte all. Teada vaid, et käimas ettevalmistused suurlaagriks. Mis just tehakse, sellest salapäraselt vaikivad nii juhid, kui skaudid ise. Jääme põnevusega ootama üllatusi, mis nad suurlaagris meile valmistavad.

Suurlaagri võidulippu on igal maleval õigus omale ära tuua!

H Ü Ü D

N-skm. Eduard Ots.

Laulus on jõud, mis ühendab meid, laul loob ja tõstab meeleolu, matab meie mured, viib meid kõrgemale mais-test muredest.

Viimaseil aastail on kaunis ohtralt loodud uusi skaudi laule, õigem: tuntud lauludele on kombineeritud skautlikud sõnad. Seega on meie skautlik lauluvara küllalt rikastunud ja need tuntud viiside skautlikud sõnad viivad meid skautlikku miljöösse.

Hoopis halvemas olukorras oleme hüüdude poolest. Hüüd: sellega väljendame oma sümpaatiat, avaldame kiitust või laistust; hüüame, kes me oleme, kust pärit jne. Hüüdeis avaldame oma rõõmud ja mured, hüüdeis omavad meie tunded kõlalise väljenduse. Mida algupärasem hüüd, seda enam haarab see meid ja kuulajaid — ja seda enam tõuseb meie hinnang. Hüüde kuskilt võtta või laenata pole, ka puuduvad selleks vast mõnel pool oodatavad käsiraamatud. Jäeb üle üks tee, ise, omal jõul rikastada meie skautlike hüüdeid salve. Salkadel ses suhtes muret pole, neil on juba oma salga loomaga ühes ka selle häälitsus hüüdena. Ainult salgajuhid peaksid veidi hoolisamad olema nende õpetamisega, sest leidub paljugi „rebaseid“, kes ei tea, kuidas öösel metsas kohates „rebast“ „oravast“ eraldada. Meil on kombeks saanud, et iga vähemgi koondis ja koosolek avatakse võimalikult skautihümi esimese salmi laulmisega ja lõpetatakse viimasega; — salkadel oleks palju kohasem neid tseremoniisid siduda oma salga loomaga ja hüüdega.

Kui kord asjalikult hakkaks loetlema meie hüüdeid vara, leiame: neid on üpris vähe, neist on nappus — ja needki olemasolevad raketid, aevastused, sõjahüüed jne. on enamikus võõra päritoluga! Seepärast peame end sõna tõsisel mõttes valjult käsile võtma. Meie naaber-organisatsioon toob alati trumbiks oma rahvuslikkuse, kuid hüüdedega on nad täpselt samas olukorras meiega, sest hüüavad nemadki samu välismaiseid mida meie.

Skavidid! Oleme alati skautlikus tegevuses ja uutes üritustes astunud esimesed sammud. Kas pole sisemiselt ja

väliselt kasuks meile, kui oleme siin ka esimesed. Pigistame oma ajudest välja rahva- ja eestipäraseid hüüde. Mispärast jätta meie meeleolu väljendustesse meile endilegi arusaamatuid ja tähenduseta silpe, sõnajuppe ja indiaanlaste keelt? Siin võime olla maru-eestlased, see ei vii kõrvale sugugi meie töö suunast, ega kaugemale eesmärgist, vaid süvendab meis enam õiget eestluse tunnet, ja toob esile meie tõelise isamaarmastuse.

Juba töotust andes lubasime truuks jääda isamaale, see on meisse sügavasti juurdunud, kuigi me seda ei hõiska kõikjal. Kuid oma rahvuslikku joont, eestlaslikkust ja oma kauni kodumaa armastust võiksime peita kõigisse oma hüüdeisse.

Ees seisab suurlaager ja selle võimsalt leegitseva suure lõkke ümber istudes hüüame mehiste rinnast tulevate pursetena hüüde, millest kostub meie külalistele, välisskautidele meie mehisus ja julgus, meie kodumaa metsade mühin ja merevoogude kohin.

Suurepäraseid tulemusi võib saavutada ka, kombineerides oma üksuse nime, asukoha ja värviga seoses olevaid hüüde. Kuivõrd see vahest õnnestub, näitab pealinna „terassammurite“ suguharu hüüd:

Lüüakse jalaga käigu taktis!

:;Krauh, — krauh, — krauh, krauh, krauh; ;

„Teras-sammur, Teras-sammur, Kind-lal, sam-mul. Edasi!“

:;Krauh, krauh...: (Kord-korralt muutub jalgadega tampimine väiksemaks ja lõpuks kaob.)

Samad poisid on ka meie tavalise kiiduhüü „Bravo“ asendanud täiesti eesti sõnadega:

Juht: „Suurepärane?“

Koor: „Suurepärane!“

Juht: „Kiitust!“

Koor: „Kiitust, kiitust, kiitust!“

Juht: „Vähe oli?“

Koor: „Vähe oli!“

Juht: „Veel kord!“

Koor: „Veel kord, veel kord, veel kord!“

Tahaks loota, et praegu eriti päeva- korral olev rahvusliku joone esile toomine, ka skautperest vastukaja leiab ja võimsalt kajastub meie suurelt lõk- ketelt kogu Eesti skautpere mitmetuhand-

delisest suust, et meie külalisedki tun- nustavad: neis poistes voolab vanade eestlaste veri!

Jõudu tööle!

Skautlus Norras.

Karl Joost, n-sk-m.,

Rahvusvahelise Skautesperantistide Liidu volinik Eestis,

Juba 1902. aastal tekkis huvi üksikuis Norra poistes selle suure noorte mängu vastu, mida me nimetame skautluseks, ja järgmisel aastal, s. o. 1910., haaras see mäng enesega kaasa ka vanemaid Norra meeskodanikke — härrasid Grøet- tum ja Donsi, kes olles jälginud noorte kokkutulnud poiste tegevust, leidsid selle mängu olevat väärilise kaasamängi- miseks ka neile, kes juba aastatelt poi- sieast väljas seisis. Nii otsustasid nad ühendada üksikud töötavad rühmad ja 20. märtsil 1911. aastal organiseeri- tigi neist Norra skautidest maleva, ke- da asus juhtima Chr. Dons. Ja nüüd alles algas hoogne skautluse arenemine, mille tulemusena 1. jaanuari 1935. aas- ta andmetel võime märkida Norra skau- tide maleva liikmetena 14.017 skauti, kes enesest oli moodustanud 490 üksust. Alates maist 1911 algab oma ilumist ka Norra skautluse häälekandja „Spei- deren“ ja hiljem — aastal 1923 — skautjuhtide häälekandja „Lederen“.

1912. aastal ilmus trükist esimene norrakeelne skaudi käsiraamat, mis on nüüd ilmunud juba kaheksas trükis, kogusummas 60.000 eksemplaaris. Aas- tal 1915 ilmus esmakordselt ka Norra skautide laulik.

Peaaegu igal aastal on Norra skaudid võtnud osa rahvusvahelistest suurlaag- ritest, milliste hulgas esimesena võik- sime nimetada rahvusvahelist suurlaag- rit 1913. aastal Birminghamis, Inglis- maal ja viimasena rahvusvahelist suur- laagrit Gödöllös, Ungaris, millest võt- tis osa 120 norra skauti.

Esimene rahvuslaager peeti 1914. a., kust osa võttis 200 skauti, kuid järg- misest rahvuslaagrist osavõtjate arv 1932. a. tõuseb juba 5600 skaudile.

Inglismaa eeskujul järgi on igal aas- tal, alates 1929. a. korraldatud ka

Gilwell-kursusi päälikutele, missuguse eksami on sooritanud keskmiselt 50 juhti.

Huvitav on märkida, et ka praegune Norra skautide peavanem pastor Gass- mann, kelle õlul lasub 62 pikka ja rasket eluaastat, 1935. a. suvel oli üks õnnelikumaist Gilwell-kursustest osa- võtjaist.

Norra skautide maleva alla kuulub praegu 16 hundipoegade karja 274 liik- mega ja 67 roverüksust 663 roveriga.

Meriskaute Norras on väga vähe, ku- na sealsed skautrühmad harilikult töö- tavad osalt ka nagu meriskauid.

Praeguseks Norra skautide peavane- maks on pastor H. Moeller Gassmann, kes töötab sellel kohal juba 1920. a. alates ja on liige ka Rahvusvahelises Komitees. Maleva sekretäriks on Erik Rasmussen ja instruktoriiks Rolf Lyk- ken. Rahvusvahelise komisarina tegut- seb prof dr. Rangvald Iversen ja ro- verluse ning hundipoegluse alal advo- kaat Riebe-Mohn ja lektor Wilh Retz.

Gaide on Norras kahes eraldi male- vas kokku umbes 12.000.

Huvi esperanto vastu on Norra skau- tides väga elav. Praegu töötab Nor- ras 3 skautesperantistide ringi, kes kuu- luvad Rahvusvahelise Skautesperanti- stide Liitu, kelle poolt on Norrasse ametisse kinnitatud 1 peavolinik 7 esi- tajaga. Aegajalt korraldatakse ka skau- titele esperanto kursusi. Ungari suur- laagrist võttis osa 11 norra skautes- perantisti, mis moodustas 10% kogu norra osavõtjate arvust.

Lõpuks kasutan juhus, et edasi anda tervitused eesti poistele Norra skaut- vendilt.

Ülevaade koostatud Rahvusvahelise Skautesperantistide Liidu Norra voli- niku John Berggreeni andmetel.

Terassammurid astuvad.

Omi julgeid samme astume auvane-
 dir. Hanseni ja kolonel Tuiski
 jälgedes suguharujuht n-sk. E. Otsa
 juhtimisel. Nooremad juhid: metsa-
 skaut Hugen, täheskaut Berends, I jär-
 gu skaudid Silla ja Hanshoff on tub-
 lid oma üksuste juures, sekretäri ame-
 tit peab II j-sk Kuldsepp ja salkkade
 tööd juhivad tublilt metsaskaut Tõn-
 nus, I j-sk Multer, Kuusberg, II j-sk
 Kasting ja Vastberg.

Kolm korda istus meie 9-nõukogu
 koos; mõttes, kaalutles ja arutas, kuid
 suguharus läbi viia parema salga võist-
 lust, kus kaasa võistlevad hundipojad,
 skaudid ja vanemskaudid. Leitigi kuld-
 ne kesktee; — võistluses ei too soo-
 dustusi suure poisi laiema silmaringe
 areng. Määrused on sellised, et hundu
 ja suure skaudi võistlusvõimed on teh-
 tud võrdseiks. Juhid, 2 rühmajuhti, kar-
 jahunt, abihunt ja sekretär võistlevad
 kaasa eraldi salgana, ainukene mitte
 võistleja on suguharujuht. Sügisel, su-
 guharu aastapäeval antakse parimaks
 osutunud salgale üle suur, poole meetri
 kõrgune hõbedane auhind, millise
 10. aastapäeval suguharule pidulikult
 kinkis 5. aastapäeva koosseis. Võist-
 lus on seda väärt, et need 9 nii mitmel
 korral pidid selle määruseid kaalu-
 kalt arutama.

„Eesti Skauti“ meil eriti palju tel-
 litud ei ole, 25-el siiski. Kuid võistlu-
 ses arvestatakse ka selle tellimistega
 ja nii on võimalik, et kevadeks see arv
 veel tõuseb.

Maleva „Emadepäeval“ esinenud 20
 valgedresslase, „Terassammuri“ esi-
 nemine tunnustati üheks parimaks.
 Mitte selle tunnustuse, vaid puht spor-
 di ja enda arengu pärast käib parter-
 võimlemise treening instruktor hra Ka-
 daka juhtimisel edasi. Kaks korda nä-
 dalas tunnevad skaudid: on vaja veel
 palju jõudu, et pärast kahe-tunnist
 füüsilise jõu kulutamist olla värskena.
 Igatahes suurlaagris näete teiegi, kõik
 teised skaudid meie saltosid ja „ant-
 susid“.

Suurlaagris, seal tahame olla rühma
 koosseisuga 25 skauti. Jaanuaris vali-
 sime omale 3 „rahameest“, kes meie

raha muresid enne laagrisse minekut
 peaksid vähendama — ja nüüd need 3
 kasseerivad meie „kviitungi ühingu“
 tsekkide vastu skautidelt nende kino ja
 muud rahad, et hiljem neid malevas
 markide vastu vahetada. „Varustuse-
 mehed“ on praegu hoolsasti ametis:
 telkide kalkulatsioonidega, sest kord
 juba otsustati need muretseda, rahagi
 saadi veidi — ja telkide arv on leeb
 nüüd „varustusemeeste“ äri- ja ma-
 jandusoskusest.

Suur Sammur.

Haapsalust.

Kuna neil päevil algasid Haapsalus
 uue algkoolimaja ehitustööd, siis lõ-
 huti maha vana hoone, kus senini pe-
 sitsesid skaudipoisid.

Ühel heal päeval pidid siis kõik äkki
 lageda taeva alla kolima. Seda siiski
 ei juhtunud: veel samal päeval leiti lin-
 navalitsuse lahel vastutulekul uued
 ruumid, mis polegi kehvemad kui en-
 dised.

Ja kõik maleva maine vara rändas
 poiste ühises rongkäigus uude kodusse.
 Veel olid talgud ruumide korraldami-
 seks ja siis jätkusid koondused oma
 tavalist rada.

Lääne maleva kodu asub nüüd Haap-
 salus, Sadama tän. 2.

Hallo, poisid!

Rootsi skaut 16 a. vana soovib kir-
 javahetust eesti skaudiga saksa ehk
 inglise keeles aadressil Tom Gustafson
 Asbjörnsensväg 13, Äppelviken bei
 Stockholm. Schweden.

Iga skaut loeb ja tellib

EESTI SKAUTI

ja soovitab seda oma
 sõpradele.

Gaidide Nurk

Mälestusi Poola reisust.

(Järg.)

Vaatasime ka Stefan Bathori ülikooli raamatukogu. Kui olime külastanud veel mõnda kirikut, joonud püha hallik-kaevu vett, vaadelnud uhkeid äriaknaid ja lillekirevaid parke, asusime õhtupoolikul teele ühe platsi poole, kus oli määrat kõigi Vilno maakonna gaidide kogumine. Jõudnud platsile nägime, et oli kohal juba määratu hulka gaidide. See „hall mass” — poola gaidide vormiks on hall kittel — liikus ja häälitseis, nii et meie esialgu ei teadnud, kus olla või kuhu minna. Jäime siis ühe pingi juurde peatuma, kuna meie linna-näitaja preili läks meie kohalejõudmisest teatama. Kuna seisime seal, vaadeldes gaidide hallis, olime ka vaatlusobjektideks, kuna meie oma sinise erinevaliikelise vormi tõttu teravalt erinesime poolakaid. „Tere!” kõlab korraga kellegi Poola mees-üliõpilase korporandi suust. „Tere, tere!” vastan, kuna olen kindel, et ega „see” me emakeelt rohkem ei mõistagi, kui vaid „tere”. — Kuid eksisin — ja põhjalikult. Tutvustab ennast ja pajatab päris ladusae eesti keeles: „Otsisin teid terve päeva, kuna kuulsin, et Eesti gaidid olla Vilnos — kus teie olite, et kuidagi teid ei leidnud?” — Minu imestavale küsimusele, kust tema, poolakas, tunneb eesti keelt, vastab, et elanud mõned aastad Tallinnas, käinud siin kooliski. Õppinud ruttu ära eesti keele, sest et see keel talle väga meeldivat. Kui Vilnosse saabunud, olla ta sest kohe teada saanud ja rutuga asunud meid otsima, et näha eestlasi ja rääkida eesti keelt. Ajasime juttu paljust, tegime mälestuseks ühise ülevõtte. Olime sunnit lahkuma, kuna meile tuldi järgi, et asetuda rongkäiku. Jumalaga, poolakas, kes räägib ladusalt eesti keelt ja kes selle üle rõõmustab kui väike laps! Nii sammusime kümnekesi rivis, kuni jõudsime rongkäigu algusridadeni. Seal tutvustati meid esmajoones Vilno maakonna peakomendantkaga, siis teiste komendantkade ja tähtsamate tegelastega. Kuna meie, eestlased, olime ainsad välismaalased, kes sedapuhku teel Spalasse koos

vilnolastega, siis paluti mind kui eestlaste esindajat, sammuda koos Vilno pea-komendantkaga rongkäigu ees. Hakkaški siis see mitmetuhandeline gaidide rivist liikuma Ostra Brama ette lühikesele palveteenistusele, mille lõppenud sammusime samas rivikorras jama, kus asusime erirongi, mis määrat vaid gaidide ja skaute veoks Spalasse. Oli määratu pikk rong, see meie rong, ja oli südames õige tore tunne sõita erarongis. Kuigi rong oli väga pikk, jäi ruum siiski kitsaks, tuli asetuda võimalikult tihedalt. Meid, kolme eestlast, asetati komendantkade kupeesse ja kohe asusid need komendantkad meid kostitama apelsiinide, šerisnide, küpsiste ja šokolaadiga. Vesteldes mõõdus aeg kiiresti ja peagi oli õhtu. Komendantkad valmistisid mugavad magamisasemed, arvasime, et heidavad pea magama. Kuid ei — meid otse sunniti neile asemeile magama heitma. Seletasime, et meil omal on täieline laagrivarustus kaasas ja et leiame ise omale ka kohad, kus magada. Pika kauplemise järgi nõustusid, kuid kohad meile otsisid ise. Minule oli koht järgmises vagunis. Riietusin treeningutesse ja pluusi, võtsin käele teki, linad ja oma väikese reisupadja ja sammusin teise vagunisse. Sähvas vaid korraks ajast läbi mõte, millised tütarlapsed ma küll eest leian — kas sõnaahtrid, pelglikud või koguni külmalt, uhkelt tagasihoidlikud. Avasin vaguni ukse — nägin kohe, et mind oodati, sest kõik olid kogunenud mulle määrat koha ümber. Naeratasin ja hüüdsin lõbusalt „Czuwaj!” millele kohe järgnes terve vagunitäie tütarlaste „Czuway, czuway, Estonja!” Meeldisid mulle need tütarlapsed — nägin ka, et meeldisid neile, tutvusime — oi neid nimesid! Ajasime laia juttu, mina vene ja saksa keeles, nemad suuremalt osalt poola ja vene keele segus. Küll meie siis seletasime maast ja ilmast. Valmistasime mulle aseme. Kui nähti minu väikest patja, oli nalja ja naeru tükiks ajaks ja korraga asetati minu asemele kuhi suuri patju — võtku ma vaid! Nõudis tõ-

sist vaeva ja oskustki lahkeid pakku-
misi tagasi lükata. Kuna mina veel
oma aseme kallal mässasin, kogune-
sid tütarlapsed veidi eemale ringi ja
näisid midagi õhinal arutavat. Tulid
siis puntras jälle minu juurde ja üks,
kes vene keelt teistest paremini val-
das, kohe küsima, kelle juures meie,
3 eestlast, laagris elame. Vastasin, et
ei ole aimugi! Aga kelle juures ta-
haksime elada, kas ikka seal kus zag-
ranicza — välismaa? Vastasin, et meil
ükskõik — kuhu pannakse, seal oleme
meeleldi. Hetkeline vaikus — siis kü-
siti, kas meie ei tahaks nende juures
elada — nad olla seda praegu arutanud
ja paluvad meid omale, kui vaid tulla
tahaksime. Mis pidin vastama? Ei ol-
nud aimugi selle laagri korraldusist
ega sellest, kus meie asukoht laagris.
Vastasin siis ka, et kui see võimalik,
jääksime meeleldi nende, Troki linna
jõegaidide juurde. Kus siis seda eht-
poolaliku rõõmustamist — kallistusi
ja suudlusi! Lubasid oma palve hom-
mikul Vilno pea-komendantkale ette
kanda, kes siis laagri juhatuse ees vas-
tavaid samme astuks. Viimaks, kuidagi
moodi, jäime magama, kuid nägin unes-
ki veel vaid hallis kitlis gaide, kes lii-
kusid ja sagisid kõikjal, tõustes vahest
isegi õhku, justkui teeaäres näht kured.

Sõitsime läbi öö, ka päevast järgne-
vast võtsime tublisti lisa. Loodus end-
dine — ikka need värviküllased ribas-
tet põllud õnnistegija kujudega, soised
heinamaad kurepogadega, metsad. Hom-
mikul, peale einet, läksime juba, eest-
lased kolmekesi, minu uute sõbrannade
juurde. Siis alles läks lahti vastasti-
kune laul ja vestlemine. Sõprus aina
süvenes. Kogunes siis vagun täis gaide
ja nende ülemusi kuulama-vaatama Es-
tonjat. Peale mõningaid lühemaid pea-
tusi teel jõudsimme lõpuks Tomaszow'i
jaama. Siit keerab eriraudteeharu Spa-
lasse, mida mööda harilikult liigub vaid
presidendi erarong. Jaamahoone esi-
küljel lehvisid kõigi laagrist osavõt-
jate maade lipud. Oli rõõmus-kirev
värvimäng. Instinktiivselt otsivad si-
mad Eesti lippu — leidsimegi pea.
Meie sini-must-valge paistab ju nende
punase-valge-rohelise-kollase-sinise kom-
binatsioonide seas ilmselt erinevana,
võib-olla isegi kuidagi aristokraatsel-
pidulikult tõsisena, võib-olla isegi mor-
nina. Kuidas ka ei oleks, olin rõõmus,
et meie trikoloor siiski on nii erinev
teistest, ja südant täidab imeline rõõ-

mu ja uhkuse tunne, et olen eestlane,
kelle sini-must-valge lehviv uhkelt teis-
te rahvuslippude seas. Jaamas väike
peatas — üks foto lippude all — ja
edasi läheb sõit Spala poole. Kuigi
laagri puhul on Tomaszow-Spala liin
ümberehitet, nii et tee kannab pikki
vagunite ahelikke täis gaide ja skaute,
sõidame kaunis aeglaselt, ettevaatuse
pärast, ja nii avaneb võimalus ümb-
ruse lähemaks vaatlemiseks. Kuid mis
see siis on — kas sõidame praegu tõesti
Spala poole? Näib, kui sõidaksime Tal-
linn-Pääsküla vahelist teed — sama
männimets, sama liiva-koendus siin-
seal. Kui minult nüüd teatava uhkusega
kütsiti, kuidas meeldib mulle loodus
siin kuulsas Spalas, vastasin, küsijate
hämmastuseks, et tunnen end kui ko-
dus, sest sarnane on loodus meil Tal-
linna ümbruses ja võib öelda, üldse
Eestis. Puudub teil vaid meri! Ja, me-
ri! — paljud poolakad, õieti maamees,
ei ole näinudki merd. Kui jutustan
neile merest, sest ääretust, salapärasest
võluvast veeväljast, mis kord vaikne
kui peegel, kord vaid väikseid laineid
veeretav, kord jälle süngelt-vihaselit-hä-
vitavalt mässav, siis ihkavad nemadki
omada, või kas kordki näha ja tunda
merd! On ju Poolalgi ribake merd Gdyn-
ias, kuid kuna see asub riigi ühel pii-
ril on tee sinna pikk ja kallis. Kui nii
jutustan neile merest — tekib omalgi
järsku igatsus taas tunda nii omast
värskest-soolast merehõngu, kuulda nii
tuttavalt-armast lainete laulu ja taju-
da voogude paitust ihul! Kuid peagi
ununeb vana armas kodumeri — nii
kui tihtigi ununevad vanad sõbrad, kui
oled ümbristet uutest. Taas edasi veereb
vagunite ahelik. On kuidagi hea, peale
pikka väsitavat sõitu, vaadelda nii ko-
dust loodust, nii omast ümbrust ja
kuigi tead, et oled tuhandet kilomeet-
rid eemal kodukohtadest, tallat tee-
dest, on uhke mõtelda, et need kuulsad
Spala metsad, tsaaride ja kuningate
töötatud jahimaad, on nii sarnased mi-
nu kodumaa männimetsadele. Meie met-
sades siiski paraku on alati puudunud
need kuulsad Spala Bison-härjad, loo-
mad kes just eriti tõstsid Spala kui
jahimaa kuulsust. Ihan, et aeg veereks
mõned aastakümned tagasi — veereks
tagasi vaid selleks, et minul oleks
võimalus näha metshärja jahti — nä-
ha seda Spala metsade uhket pärispe-
remeest, kui ta seisab julgelt, peale-
tungivalmilt, ümbristet kartmatuist, või-

duhumilisist tsaari jahilisist. Kuid aeg ei veere tagasi — aga ma siiski peagi näen kuulsaid Spala häägi ja kohtana paljude rahvaste põlvpükstes rüütleid, rüütleid, kes tulnud siia paljudest kaugetest maadest, et veeta kauneid päevi Spalas kuulsal Spala Bison-härja kaitses all. (Järgneb.)

Ülemaaline gaid-juhtide kool Tartus.

Jälle kord oli üle terve maa hulk gaide tulnud kokku ja seekord meie ülikoolilinnas, kus korraldati 3., 4., 5. jaanuaril 1936 a. 3-päevaline juhtkool, esimene säärane eesti gaidide ajaloo. Osavõtjate arv ületas kolmekordsest kõik ootused — oli tulnud ligi 100 juhti kodumaa igast kandist. Igaüks leidis vanu sõpru suvelaagritest ja jutt ei tahtnud kuidagi südaõõni vaibuda. Iga rong tõi uusi gaidjuhte ja vanu — häid ning armsaid sõpru. Juhtkogu ametlik avamine toimus K. N. N. Ü. ruumes kell 10 hommikul õpetaja ning gaidisõbra Harry Haameri poolt. Sellele järgnevat Peavanema gdr. E. Hünerson'i kõnet katkestas kahurpauk teatades leinaseisaku algust. Sõna Peavanema gdr. E. Hünerson'i suus jäi pooleli, seisime kõik valvel-seisakus kuna raekoja ees mängis kaitseliidu maleva orkester „Ligemal Jumal Sul”. Peale selle jätkas Peavanem oma kõnet, ning algas töö milleks olime kokku tulnud.

Koolis võeti läbi küsimused: „Gaidrühmade organiseerimine”, „Malevate ja rühmade raamatupidamine”, „Tütarlapse hingeelu” ja muud. Peeti gaidide, helakeste, vanemgaidide ja skautide näitlikke koondusi. Õpiti praktiliselt laagritarvete valmistamist, uusi mänge ja laule. Demonstreeriti ka III järgu läbivõtmist rühmas. Kooli ruumes — Tartu K.N.N.Ü. oli ülesseatud ka skautlikku kirjandust, samuti ka malevate raamatupidamise näitus.

Üldiselt võib kooli kordaminekuga rahul olla. Igaüks sai säält midagi uut ja tutvu ka teiste malevate tööga. Hästi õnnestus ka lõkkeõhtu, kus esineti peamiselt oma loominguga. Ülekaalus olid laulud, millised pidid meenutama mullust juhtlaagrit, oli aga jõutud ka käesolevast sündmusest patatada.

Kooli lõppedes korraldasid Tartu gaidid veel lõbusa teeõhtu külalistega ja

öö tulekul viisid rongid ja omnibused üksused uuesti laiali. Hütti vaid üks-teisele jälleagemist II ülemaalisest suurlaagris ja parimate mälestustega jäeti vaikselt suikuv ülikoolilinn suveni jumalaga. — on —

Valga gaididest.

Halloo! halloo! siin Valga gaidid, ka meie elame ja liigume. Kuna meie 4. apr. korraldame kaunis „Säde” teatris peo, milline peaks jääma helgeks tähiseks meie 15. aastapäevast, siis püüame kõik teha, mis meie võimuses. Meie kava kauniks sisustamiseks on lahkelt nõusoleku annud endised gaidid, pr. Els Vaarman-Kaljot „Estoniast” ja pr. Linda Saar-Saul „Töölisteatrist”. Pääle nende esineb ka meie laulukoor ja balleti-trupp. Meie välkepere, helakased, esinevad näidendiga „Kui säask sääreluu murdis”.

Pühapäeval 5. apr. on aastapäeva aktus V. Ü. G. Aktuse vaimuliku talituse peab, kõikide gaidide ja skautide sõber, õpetaja Harry Haamer. Gaiditööde tutvustamiseks korraldame näituse, milline on esmakordne Valgas.

Nii nagu harilikult ikka on, et enne pidustusi on palju tööd ja kära, sest midu ähvardab pidu jääda ära. Toimkonna liikmed käivad tähtsate nägudega ringi, juhtivad jõud ja midu jõud teevad palju kisa, et kordaminek poleks väga visa, ja mängus on nii mõnegi tütarlapse isa. Laulukoori harjutused on täies hoos ja midu ka tütarlapsed käivad palju koos.

Nüüd, kallid sõbrad, sugulased gaidid-skaidid muust maailmast ootame teid enestele külla.

Pidustuste lõppakordiks on gaidide ja skautide ühine teelaud.

Nagemiseni meie 15. aastapäeval.
Te—Te.

PEATSELT ILMUB

SKAUDI KALENDER-KÄSIRAAMAT

Kõigile EESTI SKAUDI
tellijale tasuta.

Surma läbi lahkunud

Kohila skautrühma auvanemat

Georg Sommer'it

mälestavad sügavas leinas

**Eesti Skautide Maleva Peastaap
„Eesti Skaudi“ toimetus
Tallinna Skautide Maleva
Kohila Skautrühm**